

Sunds kommun

Äldreomsorgsplan i Sunds kommun

Godkänd av fullmäktige:

Innehållsförteckning

1 INLEDNING.....	3
2 UTGÅNGSPUNKTER FÖR ÄLDREOMSORG 2017-2025	4
2.1 STATISTIK OCH MEDBORGARENKÄT.....	4
2.1.1 <i>Befolkningsprognos i Sund 2015-2040</i>	4
2.1.2 <i>Välbefinnande hos den äldre befolkningen i Sund</i>	6
2.1.3 <i>Funktionsförmågan hos den äldre befolkningen i Sund</i>	6
2.1.4 <i>Hälsan hos den äldre befolkningen i Sund</i>	6
2.1.5 <i>Levnadsvanor hos den äldre befolkningen i Sund</i>	6
2.1.6 <i>Service för den äldre befolkningen i Sund</i>	7
2.2 STYRDOKUMENT	7
LAG OM KLIENTENS STÄLLNING OCH RÄTTIGHETER INOM SOCIALVÅRDEN.....	7
2.3 FÖREBYGGANDE VERKSAMHET.....	7
2.3.1 <i>Rådgivning och vägledning</i>	7
2.3.2 <i>Förebyggande hembesök</i>	8
2.3.3 <i>Delaktighet i planering och utveckling</i>	8
2.4 BEDÖMNING AV SERVICEBEHOVET (VÅRD- OCH SERVICEPLAN)	9
3 SJUKVÅRD FÖR ÄLDRE I SUND.....	10
3.1 ÅHS	10
3.1.1 <i>Hemsjukvård</i>	10
3.1.2 <i>Geriatriska kliniken</i>	10
3.2 SAMMANHÅLLEN HEMVÅRD.....	11
4 ÄLDREOMSORGEN I SUNDS KOMMUN.....	12
4.1 STRUKTURELLA FAKTORER.....	12
4.1.1 <i>Nutrition och fysisk aktivitet</i>	13
4.2 HEMSERVICE OCH STÖDTJÄNSTER	14
4.2.1 <i>Hemtjänsten</i>	14
4.2.2 <i>Måltidsservice</i>	14
4.2.3 <i>Trygghetstelefon</i>	15
4.2.4 <i>Bad service</i>	15
4.2.5 <i>Klädvård</i>	15
4.1.6 <i>Äldreomsorg på distans</i>	15
4.3 TALLGÅRDEN	15
4.4 NÄRSTÅENDEVÅRD	17
4.5 FÄRDTJÄNST.....	18
4.6 DAGVERKSAMHET	18
4.7 ANSTALTSVÅRD OCH ANDRA AKTÖRER	18
5 FRAMTIDA UTVECKLINGSBEHOV.....	20
6. MÅLSÄTTNING FÖR 2017-2019	23
KÄLLOR.....	25

1 INLEDNING

Alla kommuner bör ha en aktuell äldreomsorgsplan som godkänts av kommunfullmäktige och i vilken kommunens äldre politiska strategi slagits fast. Grunden för det strategiska arbetet utgörs av en tillräckligt omfattande analys av dagsläget beträffande befolkningen, tillgängliga tjänster och befolkningens hälsa och välbefinnande. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

Sunds kommuns äldreomsorgsplan baserar sig på en bedömning av den äldre befolkningens välbefinnande, funktionsförmåga, hälsa, levnadsvanor och service. En enkätundersökning gjordes av äldreomsorgsledaren i december 2016. Enkäten skickades till alla 60 år och äldre, totalt 318st. 186 personer svarade på enkäten, motsvarar en svarsprocent på 58,5 procent.

Äldreomsorgsplanen är också ett instrument för att styra, förändra och förbättra kommunens äldreomsorg. Tjänsterna ska motsvara klienternas behov och förväntningar. Sunds kommuns äldreomsorgsplan revideras vart annat år.

Enligt landskapets kvalitetsrekommendationer är målet att 90 procent av de personer som fyllt 65 år ska kunna bo hemma. ÅSUB:s åldersprognos för Sunds kommun visar att antalet invånare över 65 år ökar från 238 år 2015 till 266 år 2020. Eftersom genomsnittligt 16-24 personer bott på Tallgården eller på Oasen under de senaste åren kan man konstatera att kommunen för närvarande klarar av denna målsättning.

Sunds äldreomsorgsplan innehåller riktlinjer för servicestrukturen och produktionen av tjänsterna. Servicestrukturen består av Tallgårdens verksamhet, hemtjänst inklusive olika stödtjänster, färdtjänst enligt socialvårdsförordningen, trygghetstelefoner samt närståendevård för personer över 65 år. Personalgruppen består av äldreomsorgsledare, vice föreståndare, närvårdare, vårdare, lokalvårdare, kock, och köksbiträde.

Ett av det mest utmärkande kännetecknet för hållbara tjänster är god kvalitet. Med god kvalitet avses tjänster som utgår från brukaren, och baserar sig på en heltäckande bedömning av brukarens situation och servicebehovet, fokuserar på målet att stärka de äldres funktionsförmåga, initiativkraft och självständighet. Tjänster som dokumenteras på ett korrekt sätt, utvärderas regelbundet och baserar sig på och utvecklas i enlighet med befintliga aktuella forskningresultat och information om god praxis samt genomförs i samarbete med brukaren, avses med god kvalitet. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

Idag finns det ingen äldreomsorgslag på Åland, den är under arbete. Den kan komma att kräva sådant som idag är rekommendationer. Ett flertal aktuella reformer inom den offentliga sektorn på Åland har direkta eller indirekta konsekvenser för hur socialpolitiken förverkligas. Till dessa hör såväl Kommunernas socialtjänst (KST), landskapsandelsreformen och kommunutredningen. Det pågår även ett omfattande reformarbete av den sociala lagstiftningen. För att stödja den äldre befolkningens välbefinnande kommer en ny äldreomsorgslagstiftning att antas som en del av socialvårdsreformen.

2 UTGÅNGSPUNKTER FÖR ÄLDREOMSORG 2017-2025

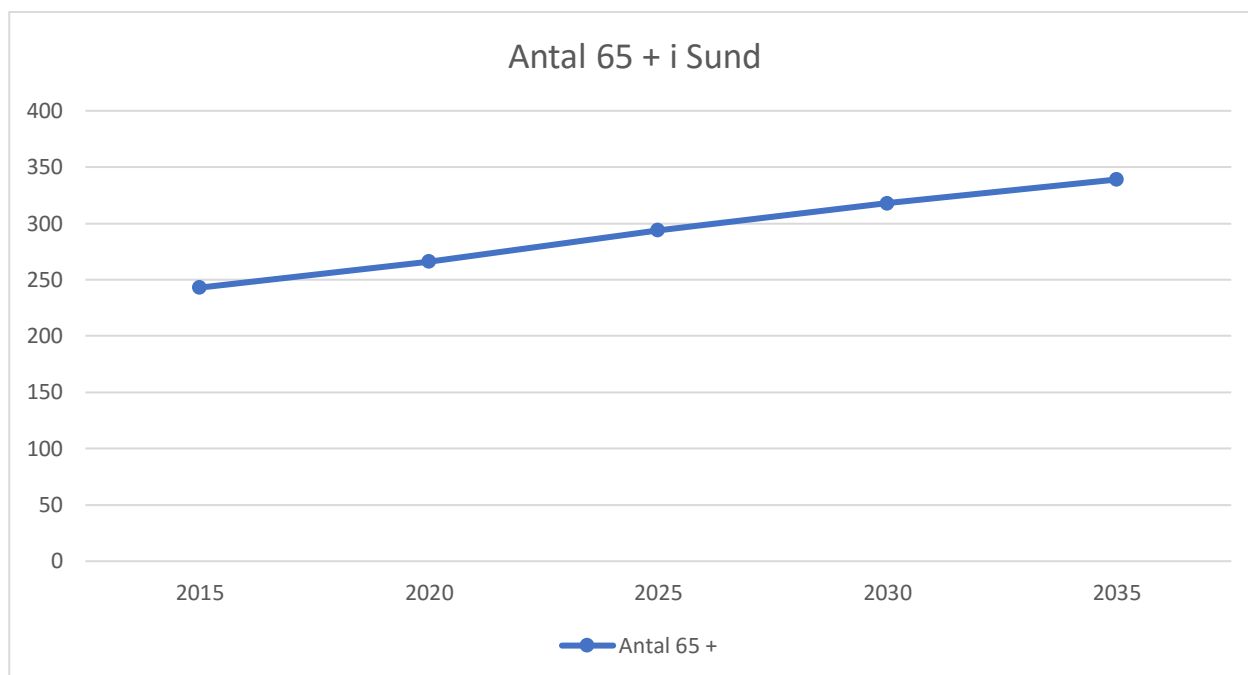
Äldre personer ska ges social- och hälsovårdstjänster som garanterar långvarig vård och omsorg på ett sådant sätt att de kan uppleva att deras liv är tryggt, betydelsefullt och värdigt och att de kan upprätthålla sociala kontakter och delta i meningsfull verksamhet som främjar och upprätthåller deras välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga.

2.1 Statistik och medborgarenkät

2.1.1 Befolkningsprognos i Sund 2015-2040

Ålder	Antal	Prognos			
		2015	2020	2025	2030
Summa	243	266	294	318	339
65-69	91	73	80	80	84
70-74	60	85	69	76	77
75-79	38	50	74	61	68
80-84	31	28	38	60	50
85-89	17	20	21	27	43
90-94	3	8	10	10	14
95+	3	2	2	4	3

Källa: ÅSUB 2016.

Ovanstående siffrorna för 2015 är de slutliga uppgifterna enligt statistiken. Siffrorna för 2020-2040 är Statistikcentralens Befolkningsprognos 2015-2040, basscenario.

Enligt STM (Social och hälsoministeriet) rekommendation ska 91-92 procent av de äldre som fyllt 75 år bo hemma. 13-14 procent ska få regelbunden hemservice. 5-6 procent ska bo på effektiviserat serviceboende och 3 procent på institutionsboende.

Prognos för klientantal enligt rekommendationer.

Summa,75år +	Hemma (90 %)	Regelbunden hemservice (14 %)	Tallgården (6%)	Oasen, (3%)	institution
2017: 92	83	13	6	3	
2020: 108	97	15	6	3	
2025: 145	131	20	9	4	
2030: 162	146	23	10	5	

Som man kan se av tabellen är siffran för de äldre som bor på Tallgården betydligt högre än vad målsättningens ramar ger oss. Detta förklaras med det faktum att Sund är landsbygd och då bli det lättare problem med att bo hemma på grund av att man har längre till olika service. Samtidigt kan man se att siffran för institutionsboende är lägre än rekommendationerna. Detta kan dock ändra sig väldigt fort inom en liten kommun som Sund. Sammanhållen hemvård möjliggör vård av mera medicinskt krävande klienter i hemkommun på Tallgården vilket för sin del påverkar behovet av institutionsplatser.

År 2017 bor 16 äldre på Tallgården. 1 person får regelbunden hemservice. Enligt bokföring från tidigare år har Tallgårdens boende antal varierat mellan 16 och 24.

I följande tabell kan man se prognos enligt dagens nyckeltal.

Summa,75år +	Hemma (83 %)	Regelbunden hemservice (1%)	Tallgården (17%)	Oasen, institution (0%)
2017: 92	57 st	1 st (0,9)	16 st	0
2020: 108	90 st	1 st (1,1)	18 st (18,36)	0
2025: 145	120 st	2 st (1.5)	25 st (24.65)	0
2030: 162	134 st	2 st (1.6)	28 st (27.54)	0

Man beräknar att 4 procent av befolkningen, 65-74 år har demens. Bland 75-84 år gamla är procenten 10 och i åldersgruppen 85 och äldre har 35 procent demens. För Sunds kommun skulle antalet se ut enligt tabell nedan.

Antal minnessjuka och åldersgrupp enligt prognos.

	65-74år, 4%	75-84år, 10%	85år+, 35%	Summa
2017	6 st (6.04) av 151	7 st (6.9) av 69	8 st (8.05) av 23	21 st (20.99)
2020	6 st (6.32) av 158	8 st(7.8) av 78	11 st (10.5) av 30	25 st(24,62)
2025	6 st (5.96) av 149	11 st (11.2) av 112	12 st(11.55) av 33	28 st (28.71)
2030	6 st (6.24) av 156	12 st (12.1) av 121	14 st (14.35) av 41	32 st (32.69)

2.1.2 Välbefinnande hos den äldre befolkningen i Sund

Enligt enkätsvaren är Sunds äldre nöjda med sin livskvalitet (81procent). I Sund enligt enkätsvaren, bedömer 81 procent av de svarade sin livskvalitet ganska högt eller mycket högt. 92 procent är nöjda med sin förmåga att klara vardagen. 74 procent av de äldre som svarat bedömer sitt hälsotillstånd ganska eller mycket gott. 91 procent av de som svarade är nöjda med sig själva. 84 procent är nöjda med sina sociala relationer. 95 procent var nöjda med sina bostäder.

2.1.3 Funktionsförmågan hos den äldre befolkningen i Sund

53 procent bor i ett hus med trappor och 37 procent utan trappor. Cirka 50 procent kommer att behöva hjälp med omändringar i hemmet i fall de blir rullstolsbundna. 86 procent klarar av vardagen helt självständigt. 85 procent kan gå 500m utan att vila, 95 procent kan läsa tidningar utan problem och 77 procent kan höra vad andra säger utan problem. Enligt enkätsvaren fungerar dom äldres minne bra eller mycket bra hos 71 procent. 58 procent av de äldre besväras aldrig av ensamhet. 55 procent har sociala kontakter dagligen och 27 procent 1-2 gånger per vecka.

40 procent har regelbundna aktiviteter och 25 procent har det ibland. 65 procent av de svarade använder internet. 83 procent kan laga små reparationer hemma. 92 procent sköter sina ekonomiska ärenden själv. 95 procent handlar själv mat och samma procent lagar eller värmer upp maten. 97 procent sköter själv sin personliga hygien.

2.1.4 Hälsan hos den äldre befolkningen i Sund

24 procent av de svarade bedömer sina hälsotillstånd som mycket gott och 50 procent ganska gott. 13 procent har känt sig nedstämda största delen av tiden minst två veckors period. 17 procent har fallit under de senaste 12 månaderna.

2.1.5 Levnadsvanor hos den äldre befolkningen i Sund

50 procent av de äldre har aldrig druckit mera än 6 portioner alkohol åt gången. 25procent har gjort det mera sällan än en gång per månad och 11 procent dricker 6 portioner eller mera en gång per månad. 13 procent dricker mera än 6 portioner alkohol per vecka. 1 procent dricker 6 portioner alkohol dagligen. 54 procent motionerar dagligen och 22 procent motionerar en gång per vecka.

2.1.6 Service för den äldre befolkningen i Sund

85 procent av de äldre i Sund som svarat på enkätundersökningen har inte blivit erbjudna förebyggande hembesök. 81 procent har besökt läkare på hälsocentralen, 73 procent har fått tandvård och 27 procent har fått fysioterapi. Mentalvårdsservice har 7 procent fått och missbrukarservice 5 procent. Socialservice har 7 procent fått av de svarande och HSV service har 13 procent fått av de äldre. Sjukhus/ institutionsvård har 16 procent fått av de svarande och hemservice 9 procent. Närståendevårdsstöd har 10 procent fått enligt svar. 52 procent av de svarande tycker att de känner sig välinformerade om olika alternativ inom äldreomsorgen.

2.2 Styrdokument

Socialvårdslagen

Socialvårdsförordningen

Lag om service och stöd på grund av handikapp

Lag om närståendevård

Lag om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare, gäller närståendevårdare

Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården

Lag om klientavgifter inom socialvården

Förordning om klientavgifter inom socialvården

Lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga. (under arbete)

Ålands landskapsregering; Plan för socialvården 2017-2021.

2.3 Förebyggande verksamhet

Kommunernas servicestruktur och samarbetet med hälso- och sjukvården ska göra det möjligt för minst 90 procent av de personer som är 75år och äldre att bo kvar i sitt ordinarie boende. Förebyggande och rehabiliterande insatser i syfte att bibehålla och stärka de äldres funktionsförmåga, initiativkraft och självständighet kommer att ha stor betydelse för genomförandet av hållbara tjänster för äldre. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

2.3.1 Rådgivning och vägledning

Kommunens skyldighet att informera om socialvården och socialskyddet samt ge handledning och rådgivning om gällande förmåner finns inskrivet i socialvårdslagen. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

Äldres förmåga att bo kvar hemma skall stödas genom snabbt tillgängliga och högklassiga social- och hälsovårdstjänster. De äldres funktions- och initiativförmåga skall främjas genom stöd och aktiviteter inom ramen för kommunernas och frivilligorganisationernas verksamheter. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lanskapsregering, 2017.)

Äldreomsorgsledaren/föreståndaren tar emot samtal alla vardagar. Hembesök utförs enligt behov. Kommunens hemsida kommer att uppdateras gällande äldreomsorgen i Sund under år 2017.

2.3.2 Förebyggande hembesök

Även lanskapsregeringens betoning av vikten av förebyggande och hälsofrämjande insatser syns tydligt i lagslagen om hälso- och sjukvård. I lagen har intagits en bestämmelse om hälsofrämjande hembesök för äldre vilka ska ske i samarbete med socialvården. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lanskapsregering, 2017.)

Hälsofrämjande hembesök ska erbjudas till de personer som fyller 75år.

Målsättningen är att:

- kartlägga behovet av insatser och utreda dolda vårdbehov
- skapa större möjligheter för de äldre att bo kvar hemma så länge som möjligt
- ge kunskap om vård, omsorg och sprida kunskap om hur man förebygger ohälsa
- Informera om olika stödmöjligheter och tillsammans med respektive kommuns representant informera om socialserviceformer och rättigheter
- Stödja äldre till att vara fortsatt aktiva och informera om frivilliga organisationer.

I Sunds kommun besöker ÅHS personal och äldreomsorgsledare/ föreståndare de äldre som fyllde 75år 2016 och under våren 2017. De äldre som fyller 75år detta år besöks under hösten/vintern 2017.

2.3.3 Delaktighet i planering och utveckling

Genom att bli bättre på att beakta de äldres olika resurser och sträva efter att de äldre deltar aktivt i samhällsutvecklingen, bidrar man till att skapa en trygg ålderdom. Genom att klienten deltar i utformningen av mål för tjänsterna, hur tjänsterna ska utföras och i att bedöma utfallet, skapar man förutsättningar för att utveckla kvalitativa tjänster. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands lanskapsregering, 2010.)

I Sunds kommun är den äldre personen och hens önskemål och åsikter alltid i fokus. Äldreomsorgen uppmanar klienternas anhöriga att delta i klienternas vårdkedja inom kommunens äldreomsorg.

2.4 Bedömning av servicebehovet (vård- och serviceplan)

Socialvårdslagen förpliktar kommunen att i brådskande fall bedöma behovet av socialservice utan dröjsmål. I andra än brådskande fall har de som fyllt 75 år och de som får det högsta vårdbidraget från FPA rätt att få sitt behov av socialservice bedömt senast den sjunde dagen efter att kontakt tagits till den ansvariga kommunala myndigheten. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

Tjänster som beviljas inom socialtjänsten grundar sig på ett beslut av en kommunal myndighet. Beslut om service ska alltid vara skriftligt för klientens möjlighet att söka ändring i beslutet. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

Vård- och serviceplanen är det grunddokument genom vilket man planerar för, förverkligar och följer upp tjänster för äldre. En heltäckande bedömning av servicebehovet innebär en kartläggning av den äldres resurser såsom hem, boende- och livsmiljö, ekonomi, samt hälsa och funktionsförmåga, psykiska, andliga och sociokulturella resurser. Planen ska innehålla konkreta mål för arbetet med klienten. Vård- och serviceplanen ska uppdateras kontinuerligt så att den motsvarar den aktuella situationen.

I Sunds kommun använder man RAI-programmet som hjälpmedel för att kunna bedöma klientens vårdbehov rättvist och så detaljerad som möjligt. Detta för att kunna garantera vård på rätt nivå och synliggöra eventuella underliggande problem. Serviceplanen skall uppdateras en gång per år eller vid behov.

3 SJUKVÅRD FÖR ÄLDRE I SUND

3.1 ÅHS

Den demografiska utvecklingen sätter press på kommunernas äldreomsorg, såväl beträffande ekonomiska som personella resurser. I syfte att genom samarbete möjliggöra en ekonomisk, effektiv och ändamålsenlig resursanvändning finns i landskapslagen om hälso- och sjukvård en uttrycklig bestämmelse om att ÅHS ska samarbeta med socialvården. Samarbete ska ske så att uppgifterna kan skötas på ett behörigt sätt, och med patienternas bästa och behov av dels hälso- och sjukvårdstjänster dels socialvårdstjänster som utgångspunkt. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands länssregering, 2017.)

I landskapet är det fortsättningsvis kommunerna som inom ramen för socialvården ansvarar för omsorg, sjukvård, uppehälle, och rehabiliterande verksamhet vid institutionerna. Landskapsregeringen betonar att fortsättningen för vård och omsorg på rätt nivå är att en tillräckligt bred bedömning av funktionsförmågan görs. Arbetet för fungerande vård- och servicekedjor, och ett utvecklat samarbete mellan såväl kommuner, som mellan kommunerna och ÅHS underlättas genom att använda enhetliga mätinstrument. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands länssregering, 2017.)

Med tanke på det ökande antalet äldre är det ytterst viktigt att primärvårdens resurser inklusive resurser för fysioterapi och ergoterapi är tillräckliga för att klara av nationella målsättningen att 90 procent av de äldre som bor kvar hemma eller på ESB nivån.

3.1.1 Hemsjukvård

Vårdpersonal eller läkare bedömer behovet av hemsjukvård. Hemsjukvården vid ÅHS har det medicinska ansvaret som medicindelning och sjukvårdsuppgifter, medan kommunernas hemtjänst/hemvård ansvarar för den sociala omsorgen. Målet med hemsjukvården är att hjälpa patienten klara sig självständigt i hemmet.

3.1.2 Geriatriska kliniken

På grund av sparkraven bestämde ÅHS ledning att stänga Geriatriska kliniken avdelning 1a (demensavdelningen) 31.12.2016. Patienter med demenssjukdomar i behov av sjukhusvård kommer att beredas vårdplats på andra avdelningar. Omvårdnaden blir sämre vilket delvis kan kompenseras med att ÅHS ordnar utbildning inom demens. ÅHS ledningen vill se att ett team runt dessa patienter byggs upp så att de ska kunna få adekvat vård på plats (hemmet, effektiviserat serviceboende, institution) utan att i onödan skickas runt i sjukvården.

Om kommunen ska kunna hålla sin målsättning, att 90 procent av de äldre som fyllt 75år bor hemma och 3 procent av de äldre bor på institutioner kommer detta att vara en stor utmaning i framtiden. Man räknar med att antalet minnessjuka ökar. En av de grupper som behöver mest vård och omsorg förväntas vara personer med demens. Man räknar med att medelsvår eller svår

demens förekommer hos ca 4 procent av befolkningen i åldern 65-74 år, hos ca 10 procent av dem som är 75-84 år och hos ca 35 procent av dem som har fyllt 85år.

3.2 Sammanhållen hemvård

Sammanhållen hemvård är ett bra exempel på möjligheterna till ett utvidgat samarbete mellan kommunerna och ÅHS. Verksamheten stöder äldres kvarboende i hemmet genom att skapa en bättre kontinuitet och kvalitet i omsorgen och vården av de äldre. Sammanhållen hemvård ger också möjlighet till effektivitetsvinster dels ur ett ekonomiskt perspektiv men även ur ett verksamhetsperspektiv. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lanskapsregering, 2017.)

Syftet med sammanhållen hemvård är att möta det ökade vårdbehovet, skapa ett smidigt samarbete över gränserna mellan ÅHS och kommunerna, skapa kontinuitet och trygghet för patienterna samt ett optimalt utnyttjande av resurserna. Hemsjukvården är allt mer specialiserad och kan sköta mera vårdkrävande patienter i hemmen för att avlasta institutionerna. Hemsjukvården kommer att kunna utföra vissa hemtjänstärenden istället. ÅHS har erbjudit/kommer att erbjuda utbildningsinsatser för hemvårdens/hemtjänstens personal. 16.01.2015 är 15 av Ålands 16 kommuner med i sammanhållen hemvård. Verksamheten är under fortsatt utveckling och olika arbetsgrupper är tillsatta av kommunerna och ÅHS personal jobbar med detta.

Sunds kommun har varit med i Sammanhållen hemvård sedan 2013. HSV ansvarar för skolning och administrering av recept. HSV ansvarar också för dosettdelning. Närvårdare på Tallgården ansvarar för granskandet av dosetter, hämtning av mediciner och administrering av mediciner. Sammanhållen hemvård har fungerat väldigt bra inom äldreomsorgen i Sund.

4 ÄLDREOMSORGEN I SUNDS KOMMUN

Landskapsregeringen har i samråd med kommunerna utarbetat kvalitativa och funktionella mål för vård och omsorg av äldre människor. Målet är en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar äldreomsorg. Ett av fokusområdena är att kartlägga och utveckla de vård- och servicekedjor som äldre berörs av. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands landskapsregering, 2017.)

Äldreomsorgen i Sund ska vara valfri, trygg, människovärdig, tillgänglig och kostnadsmässigt rimlig.

Föreståndaren för verksamheten ska se till att det ordnas egenkontroll i syfte att säkerställa att servicen är högkvalitativ och säker. För egenkontrollen ska det utarbetas en plan, som ska hållas offentligt framlagd. Genomförandet av planen ska följas och servicen utvecklas utifrån de synpunkter som regelbundet inhämtas från de äldre personer som tillhandahåller service av verksamheten, från deras anhöriga och närstående och från de anställda vid enheten.

4.1 Strukturella faktorer

Rätt dimensionerad personal med rätt kompetens, en bra arbetsmiljö och ändamålsenliga arbetsredskap är grundelement i framgångsrik verksamhet. Ansvaret för ett framgångsrikt genomförande av organisationens uppdrag och verksamhetens kvalitet åligger cheferna. Grunden för att kunna leva upp till kraven är att acceptera och arbeta utgående från att ansvaret för de äldre och de tjänster de har behov av är hela samhällets. Utvecklingen mot fler äldre i samhället leder till ett ökat behov inom vård och omsorg av såväl flera anställda som behov av kontinuerlig utbildning. För att kunna erbjuda och genomföra förebyggande och rehabiliterande åtgärder krävs det också att man har tillgång till personal som behärskar dessa områden. Det kommer att vara en stor utmaning att fylla behovet av kvalificerad arbetskraft framöver. Kvaliteten blir lidande om personalbemanningen inte är rätt. En bra personaldimensionering i heldygnsvård är 0.7-0.8. Dimensioneringen bygger på att den som behöver vård/omsorg får detta på rätt nivå och att dimensioneringen är flexibel och anpassningsbar till olika situationer. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

På Tallgården är personaldimensioneringen 0.6 vid full beläggning. Idag när vi har 16 boende på Tallgården, då blir personaldimensioneringen 0,86. Då väcker det förstås frågan om hur flexibel vill man personaldimensioneringen skall vara. Med en sänkning av tillfälliga tjänsten på 90 procent skulle personaldimensioneringen bli 0,8. Med i räkningen ska alltid beaktas också klienternas vårdtyngd. Man använder RAI-programmet för att kontinuerligt beakta att personaldimensioneringen motsvarar klienternas vårdbehov.

För utvecklande av tjänsternas kvalitet är det viktigt att avvikelser dokumenteras och statistikförs. Dokumentation ska uttryckligen användas som underlag för att utveckla verksamheten. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

I Sunds kommun statistikförs alla avvikelserna och åtgärdas snarast. Personaldimensioneringen är 0.6 vid full beläggning. I dagsläget har Tallgården 14 permanenta boenden och två klienter på

periodplatser. Tallgårdens vice föreståndare har påbörjat fortbildningsstudier inom geriatrik via Novia i januari 2017. Studiecirkel projekt påbörjas hos personal under våren 2017.

Den äldre ska oberoende av funktionsförmåga, bemötas av en aktiv part, vars delaktighet i beslut som berör henne eller honom själv ska efterfrågas och uppmuntras. Ledord är integritet, respekt, lyhördhet och inlevelseförmåga samt helhetstänkande. Personer som arbetar med vård och omsorg om äldre har ökat medvetande om vikten av att kontinuerligt arbeta med frågor kring bemötande, etik och värderingar. Personal har beredskap att möta utmaningar som ställer stora krav på bemötande, etik och värderingar. (Kvalitetsrekommendation tjänster för äldre, Ålands landskapsregering, 2010.)

I Sund leder och utvecklar äldreomsorgsledaren verksamheten inom äldreomsorgen i samarbete med vice föreståndaren. Ett fungerande ledarskap är en nyckelfråga för att nämnden skall nå uppställda mål. Ett ledarskap som möjliggör medarbetarnas engagemang och delaktighet i en hälsosam arbetsmiljö. Målet ska vara att så kostnadseffektivt som möjligt driva och utveckla äldreomsorgen i Sund. Verksamheten ska bedrivas jämlikt och inom tilldelad ekonomisk ram. Äldreomsorgsledaren ska engagera medarbetarna i den ekonomiska processen.

Värderingar har en nära anknytning till de yrkesetiska principerna i arbetet och styr besluten också när lagen inte ger exakta svar på de frågor som uppstår i det praktiska arbetet. Servicehusets värderingar uttrycker arbetsgemenskapens sätt att arbeta. De påverkar uppställda mål och metoder genom vilka målen uppnås. Tallgårdens värdegrund blev formulerad av arbetsgruppen vid planeringsdagen 24.11.2016.

Tallgårdens värdegrund är:

Gemenskap/ Trygghet

Gott bemötande

Delaktighet

Individuell omsorg

Integritet

Hemmiljö

Enligt svar från boendeenkät, 6 klienter av 11 tyckte att personalen bemöter dem alltid på ett bra sätt. Fyra boende tyckte att personalen bemöter dem oftast på ett bra sätt.

4.1.1. Nutrition och fysisk aktivitet

God kosthållning kan förhindra sjukdomar eller medverka till att sjukdomar bryter ut senare, påverka sjukdomsförloppet positivt och upprätthålla funktionsförmågan. Fysisk aktivitet bidrar till att upprätthålla muskelstyrkan och öka energiåtgången och ger därmed bättre aptit.

På Tallgården har man börjat under vintern 2016 med regelbundna MNA-mätningar. Syfte är att förebygga undernäring hos klienterna och stödja deras fysiska kondition. MNA-mätningar utförs enligt deras nutritionsstatus. Nattfasta mäts två gånger per år. Målet är att alla boende ska ha en nutritionsplan och att det ska finnas en nutritionspolicy inom äldreomsorgen i Sund. Personal fortbildas via studiecirkel.

På Tallgården ska de äldres möjlighet för utevistelse tryggas. Samt ska de äldre ges möjlighet till att upprätthålla sin muskelstyrka. Detta bidrar till en god livskvalitet, psykisk hälsa och välbefinnande.

4.2 Hemservice och stödtjänster

Kommunens serviceboende och de effektiverade serviceboendena fungerar redan idag som bas för kommunens hemservicepersonal samt som centrum för dagverksamheten också ute hos kommunens kvarboende äldre. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lanskapsregering, 2017.)

Vad de äldre som svarat på enkäten önskar sig för att kunna bo kvar hemma är hjälp med att handla mat, matservice, ordnad transport till Tallgården, både för aktiviteter och olika service.

4.2.1 Hemtjänsten

Hemtjänst erbjuds enligt behovsprövning till personer som behöver punktinsatser i sitt eget hem för att klara vardagen. Hemtjänsten kan vara både tillfällig och regelbunden. Hemtjänsten riktar sig mot den äldre befolkningen men även till handikappade, barnfamiljer och andra personer där det finns behov av hjälp i det egna hemmet.

Enligt enkätsvar är Sunds kommuns äldres önskan att bo kvar i sitt eget hem så länge det är möjligt med hjälp av hemtjänst. 66 procent vill bo kvar hemma men ha transport till Tallgården för aktiviteter med mera. Fotvård och massage finns på Tallgårdens serviceutbud under vintern 2016.

72 procent av de äldre tycker att kommunen ska satsa på hemmaboende med hjälp av hemtjänst och hemsjukvård. 66 procent av de äldre som svarade vill bo kvar hemma och ha transport till Tallgården för olika aktiviteter och service. Enligt enkätsvaren var antalet av de äldre som vill bo i närheten av Tallgården 54 procent och 48 procent ville inte det.

4.2.2 Måltidsservice

Från Tallgården körs det ut lunch alla vardagar. Äldre i det egna hemmet får bestämma om dom vill ha måltider alla vardagar eller enbart vissa dagar. Det är värt att notera att enligt boendekätens svar var 9 av de boende som svarade på enkäten nöjda eller mycket nöjda med maten som lagas på Tallgården.

4.2.3 Trygghetstelefon

Trygghetstelefon är en stödtjänst som beviljas enligt behovsprövning. En trygghetstelefon är en apparat som automatiskt kopplar till larmcentralen då abonnenten trycker på en larm knapp.

4.2.4 Bad service

Bad service erbjuds till äldre som har svårt att bada ensam. Personalen kommer hem till den äldre eller dom äldre kommer till Tallgården för att bada enligt överenskommelse.

4.2.5 Klädvård

Klädvård betyder att de äldre har möjlighet lämna sin tvätt för att tvättas på Tallgården. Kläderna hämtas och lämnas enligt överenskommelse.

4.1.6 Äldreomsorg på distans

Som ett led i utvecklandet av tjänster som stöder äldres möjlighet att bo kvar hemma har landkapsregeringen under flera år finansierat projektet Äldreomsorg på distans. Projektet avslutades 2015 och landkapsregeringen uppmanar kommunerna att med sitt kunnande om möjligheter och behov av utvecklande av tjänster för hemmaboende äldre, aktivt verka för att verksamheten blir en permanent del av de tjänster som erbjuds äldre som bor i eget hem. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lankapsregering, 2017.)

Sunds kommun är från och med oktober 2016 med i Äldreomsorg på distans, vilket köps som tjänst från Jomala kommun. De äldre kan via en skärm i hemmet prata med varandra via telefon- och videolänk samt delta i olika program via skärmen.

4.3 Tallgården

Tallgården är ett effektiverat serviceboende med plats för 25 klienter. I huvudsak är det heldygnsvård och periodvård som erbjuds, men vid behov även dag- eller nattvård.

Inom heldygnsvård hyr de äldre en hyreslägenhet. Alla som bor på Tallgården betalar en grundavgift om 20 euro för tillsyn. Ytterligare tillkommer månadsavgift för de som erhåller hemtjänst, minst vård kategori 1. Avgiften är procentuellt uträknad på klientens inkomst och baserar sig på den vård kategori som klienten tillhör. Klienten kan ansöka om hyresbidrag och vårdbidrag hos FPA.

Behov av periodvård har ökat under de senaste åren. Denna trend kommer att fortsätta med tanke på klienter som vill bo kvar hemma men kan tidvis behöva mera stöd i vardagen i form av periodvård.

Palliativ vård är tillgänglig på Tallgården och utförs i nära samarbete med hemsjukvården. Enligt enkätsvar vill 58 procent av de svarade ha palliativ vård på Tallgården.

På Tallgården erbjuds program flera dagar i veckan både för boende och pensionärer som bor hemma. Programutbudet är baserat på boendes och äldres önskemål och utvecklas kontinuerligt.

Idag finns följande program i anslutning till Tallgården:

- Mimosel
- Andakt
- Fredagsdans
- Lördagsmys
- Sittdans
- Bingo
- Högläsning
- Gymträning (Branddepån)
- Övrig service som erbjuds på Tallgården (ej ges av Tallgårdens personal)
- Fotvård
- Frisör
- Massage

Det har visat sig att sysslolöshet och isolering är det som gör människan gammal och orkeslös i förtid. Därför bör man ges möjlighet att erbjudas olika former av sysselsättning, gymnastik, lunch i glada vänners lag, och framför allt ett socialt umgänge. De äldre som bor hemma får en naturlig relation till Tallgården och känner sig mer bekanta och hemma där, när deras situation blir sådan att det är dags för ett permanent boende på ett effektiviserat servicehus. De klienter som bor på Tallgården involveras i det som händer ute i kommunen.

Enligt enkätsvaren från kommunens äldre finns många olika aktiviteter som man kan erbjuda i framtiden. Vice föreståndaren och äldreomsorgsledaren arbetar aktivt och kontinuerligt med olika aktiviteter. Tredje sektorn och frivilligorganisationernas verksamheter bidrar i programutbud.

Enligt enkätsvaren önskar äldre i Sund aktiviteter som gymnastik/motion, teaterbesök, biblioteksservice, vattengymnastik och vandringar med ledare. Andra önskade aktiviteter är yoga, körsång/ allsång och filmvisning. Vissa av de önskemålen är relativt lätta att förverkliga när andra kräver mera personal resurser för att kunna förverkligas. Äldreomsorgen i Sund har redan år 2006 sett ett behov av att utveckla sysselsättning i form av dagcenter på Tallgården. Idag har man fina lokaler att driva sådan verksamhet i. Frågan om personalresurser bör utredas i enlighet med eventuellt klientantal.

Brukar tillfredsställelse mäts en gång per år för att nå målet att tjänsterna för de äldre utgår från dom som brukar dem och deras behov. Första mätningen utfördes 17.10.2016. Tallgårdens boende har regelbundna boendemöten en gång per månad.

Enligt boendeenkät utförd november 2016 är klienterna på Tallgården väldigt nöjda med vården och servicen. Detta tyckte 10 av 11 som svarade på enkäten. 5 av klienterna tyckte att det är trivsamt utomhus kring boendet och 4 stycken tyckte inte det. En frivillig att sköta om trädgården sökes av föreståndaren via lokala tidningen. Alla som svarade på enkäten var nöjda med sina rum.

Renovering/ombyggnad av Tallgården, etapp 3 startas tidigast höst/vinter 2017. 10 stycken lägenheter totalrenoveras/nybyggs. Alla lägenheter blir handikappanpassade och utan kök. Efter renoveringen/ombyggnaden har Tallgården alltså 22 handikappanpassade lägenheter och tre lägenheter med kök. Byggnadskommittén har tillsatts och dess uppgift handlar om byggnadstekniska detaljer. Föreståndaren och en närvårdare deltar i renoveringsprocessen för att synliggöra synvinklar från vårdare och klienter. Målsättningen är så praktiska och ändamålsenliga utrymmen som möjligt utan att glömma bort den estetiska sidan. Tallgården skall erbjuda en miljö som främjar välmående.

66 procent av de som svarade på enkäten tycker att det ska finnas tillräckligt med vårdplatser på Tallgården. 67 procent av de svarande tycker att det bör finnas demensvård på Tallgården. I dagsläget finns det möjligheter att köpa vårdplatser på demensboende, men lättare demens kan man vårda på Tallgården.

Demensvård på Tallgården har varit under diskussion redan under många år. Enligt befolkningsprognosen finns det ett tydligt behov av en demensavdelning på 8 vårdplatser på Tallgården. Vid eventuell överkapacitet kan platser säljas till andra kommuner. På Tallgården finns redan idag en möjlighet att förvandla ena sidan av huset till en demensavdelning. Där skulle man ha gemensamma utrymmen med lättare kökshörn och tillgång till trädgården. Större ekonomisk fråga är fortbildning av personal inom demensvård. Enligt landskapsregeringens riktlinjer ska personalen ha tilläggsutbildning inom demensvård motsvarande ett halvt års studier eller 30 studiepoäng. Tilläggskriterier för god omsorg och vård för personer med demens vid separat demensenheter på ESB nivå är att personaldimensioneringen är 0,90 och att maximalt antal platser är 10. I praktiken skulle detta betyda ca 7 dagtjänster och 2,2 natttjänster (enligt nuvarande arbetstidsorganisering). Då skulle personaldimensioneringen bli 0.9.

Enligt enkätsvaren vill 85 procent av de äldre i Sund som svarade ha avlastning på Tallgården enligt behov. På Tallgården vill 37 procent av de äldre bo utav de som svarade på enkätundersökningen.

4.4 Närståendevård

Stöd för närståendevård är en lagstadgad socialservice. Närståendevårdens syfte är att trygga vård och omsorg i det egna hemmet och kan beviljas till äldre, handikappade eller sjuka personers anhöriga. Den vårdbehövande ska till följd av nedsatt funktionsförmåga, handikapp eller annan motsvarande orsak ordnas sådan vård eller omsorg som kan ske i det egna hemmet.

Enligt rekommendation från Social-och hälsoministeriet ska 6-7 procent av befolkning 75 år eller äldre få närståendevårdstöd. I Sunds kommun skulle siffrorna se ut så här enligt rekommendationen.

I dagsläget har Sund avtal med 5 närståendevårdare för äldre vilket innebär 5,4 procent.

Summa,75år +	Närståendevård (7 % av åldersgruppen enligt rekommendation)
2017: 92	6 avtal (6,44)
2020: 108	8 avtal (7,56)
2025: 145	10 avtal (10,15)
2030: 162	11 avtal (11,34)

Enligt enkätsvaren ville endast 8 procent bo hos någon närstående och få kommunal hjälp. 62 procent tyckte inte om detta alternativ. Däremot 42 procent ville bo kvar hemma med hjälp av de närmaste. 55 procent av de äldre som svarade på enkätundersökningen tyckte inte närståendevård var ett alternativ för dem och 45 procent tyckte om alternativet.

4.5 Färdtjänst

Färdtjänst enligt socialvårdsförordningen beviljas enligt behovsprövning i enlighet med kommunens kriterier. Maximalt beviljas tre resor per månad och de gäller inom fasta Åland. Inom anslaget för färdtjänst kan en person enligt behovsprövning beviljas extra resor som gäller mellan det egna hemmet och Tallgården. Detta kan öka möjligheterna för hemmaboende pensionärer att delta i aktiviteter samt att ta sig till dagvård eller periodvård kontinuerligt.

4.6 Dagverksamhet

Oasen erbjuder även dagverksamhet för personer med demenssjukdomar två gånger per vecka. Verksamheten leds av en sysselsättningsterapeut i samarbete med en fysioterapeut. Verksamheten består av att leda aktiviteter som stimulerar, stöder och förstärker kvarvarande förmågor både själsligt och fysiskt samt bevara den sociala kontakten med andra.

4.7 Anstaltsvård och andra aktörer

Genom tillräckliga satsningar på boende och boendemiljöer som är anpassade till äldres behov blir en överflyttning av äldre till institutionsvård nödvändig endast vid behov av kontinuerlig tillsyn och vård eller där de sjukvårdsmässiga insatserna är dominerande. (Plan för socialvården 2017-2021, Ålands lanskapsregering, 2017.)

Sunds kommun äger 4 platser vid Oasen. Då verksamheten förstärks vid Tallgården, samt att den sammanhållna hemvården utvecklas är behovet av institutionsplatser inte lika stort. Samtidigt kan den kommande renoweringen av Tallgården tillfälligt öka behovet att använda platser på Oasen. I

framtiden kan man utvärdera det verkliga behovet av vårdplatser på Oasen och eventuellt sälja en del av dem.

Oasen erbjuder från år 2016 tre olika vårdformer:

Institutionsvård enligt tidigare modell

Effektiverat serviceboende

Demensvård på institutionsnivå

Tallgården har också möjlighet att köpa vårdplatser från Folkhälsans Demensboende. I framtiden, gällande institutionsvårdplatser kan man utforska möjligheterna att köpa vårdplatser från Sunnanberg.

5 FRAMTIDA UTVECKLINGSBEHOV

KONKLUSION

Äldreomsorgsplanen i Sund har utgått från både kommunens och de äldres intressen i följande slutsatser.

Enligt STM (Social och hälsoministeriet) rekommendation ska 91-92 procent av de äldre som fyllt 75 år bo hemma. 13-14 procent ska få regelbunden hemservice. 5-6 procent ska bo på effektiviserat serviceboende och 3 procent på institutionsboende.

Siffran för de äldre som bor på Tallgården är betydligt högre än vad målsättningens ramar ger oss. Detta förklaras med det faktum att Sund är landsbygd och då blir det lättare problem med att bo hemma på grund av att man har längre till olika serviceställen. För ensamboende kan det ofta handla om otrygghetskänsla. Samtidigt kan man se att siffran för institutionsboende är lägre än rekommendationerna. Detta beror på bra samarbete med ÅHS i form av Sammanhållen hemvård samt på kompetent personal på Tallgården

År 2020 har antalet äldre i Sund ökat upp till 108 och enligt tidigare trender skulle detta betyda 18,36 klienter på Tallgården. Samtidigt ska man tänka på målsättningen om förbättrad hemservice. I framtiden kommer behovet av periodplatser att öka. Eftersom de äldre har olika grundsjukdomar som ibland orsakar tillfälliga funktionsnedsättningar kommer det att finnas ett behov av periodplatser i större skala än i dagsläget. Denna trend kan man dock se redan idag. År 2020 räknas det enligt nuvarande statistik att vara 25 st (24.65) klienter på Tallgården.

I Sund har vi medvetet arbetat för att ta hand om våra äldre som behöver vård utanför hemmet i den egna kommunen i Tallgården. Det har bidragit till, att vi har endast ett fåtal klienter på Oasen eller på någon annan institution utanför kommunen. Vi måste dock räkna med att vi också i framtiden behöver någon enstaka plats på Oasen eller annan institution. Däremot har ytterst få kommunmedlemmar haft behov av hemservice. I den nyligen genomförda enkäten i kommunen såg flera av de tillfrågade äldre personerna hemservice som en tilltalande stödform. Vi behöver i varje enskilt klientärende noggrant beakta möjligheten att erbjuda hemservice i stället för vård på Tallgården.

Till vårdtyngdsprogrammet Rai finns en modul för screening av klienternas vårdbehov. Kommunen avser att ta i bruk denna modul för att underlätta hembesöken. Screeningen ger jämförbara resultat. I framtiden kan resultatet ge kriterier för vilken vårdnivå som är rätt för varje enskild klient.

Satsningen på Tallgården fortsätter som hittills och kompletteras med ökad uppmärksamhet på hemservice och andra serviceformer. På så sätt skall en utbyggnad av Tallgården för fler platser än nuvarande 25 inte behöva planeras i detta skede. Utökning av platsantalet kan komma att bli aktuellt först närmare år 2025. Renoveringen av Tallgården bör utföras bland annat med sikte på, att en viss utbyggnad i ett senare skede skall kunna anslutas till befintlig byggnad på ett naturligt sätt.

Kommunens målsättning för utveckling av äldreomsorgen.

År	75+	Hemma	Klarar sig själva	Kommunal hjälp	Hemservice	Närståendevård	TG	Oasen inst.
2017	92	75(83%)	68(74%)	24(26%)	3	5	16	1
2020	108	90(83%)	78(72%)	28 (26%)	6	6	17	1
2025	145	123(85%)	106(73%)	35(24%)	10	7	21	1
2030	162	137(85%)	116(72%)	38(23%)	14	7	24	1

Kommunen torde inte genom egna åtgärder kunna påverka antalet närståendevårdare eftersom närståendevård kräver ett betydande personligt engagemang för att kunna fungera. Man kan dock hoppas på och arbeta för en försiktig ökning i och med att antalet äldre och därmed behov av vård hemma torde öka. Det är viktigt att kommunen stöder närståendevårdare och beaktar också denna vårdform som ett möjligt alternativ till vård på Tallgården. Närståendevårdare har rätt bl.a. till semester under vilken periodrum bör finnas tillgängligt på Tallgården. Kommunens äldreomsorg borde ordna informations- och utbildningstillfällen för kommunens närståendevårdare, deras anhöriga och andra intresserade för att fästa uppmärksamheten på det viktiga arbete närståendevårdarna utför. Dessa tillfällen skulle också ge möjligheter till utbyte av erfarenheter närståendevårdare emellan. I Sund finns redan idag en stödgrupp för de anhöriga till minnessjuka under arbete. För närståendevårdare finns svenskspråkiga rehabiliteringsmöjligheter via FPA på Orton i Helsingfors.

För att kunna nå den nationella målsättningen för hemmaboende äldre befolkning ska hemservicen ökas i andel av Sunds äldreomsorg. Detta mål når man via förebyggande hembesök och hembesök vid behov. Hela personalen inom äldreomsorgen ska vara medvetna om målsättningen att 90 procent av de äldre ska bo hemma. Personaldimensioneringen ska förstås beräknas enligt detta mål. Information ges till de äldre i kommunen. Hemtjänst ska alltid erbjudas i tillräcklig omfattning. Då beslut tas om plats i ESB boende ska detta oftast göras av andra skäl än individens behov av större hemtjänstinsatser. För att hemservicen ska fungera optimalt är det viktigt att samarbetet med de olika aktörerna fungerar bra. Samarbetet med Hemsjukvården gällande hemmaboende äldre ska utvecklas mellan kommunen och ÅHS.

Man beräknar att 4 procent av befolkningen, 65-74 år, har demens. Bland 75-84 år gamla är procenten 10 och i åldersgruppen 85 och äldre har 35 procent demens. För Sunds kommun skulle antalet minnessjuka vara 25st (24,62) år 2020 och 29 st (28.71) år 2025. Då dessa siffror analyseras ska man ta i beaktande, de facto de flesta demenssjuka har lättare varianter av sjukdomen och den kan man vårda hemma med hjälp av hemservice eller närståendestöd och på ESB nivå. När man tänker på antalet demenssjuka på hela norra Åland är idén om en demensavdelning på åtta vårdplatser på ESB nivå här på Tallgården ekonomiskt bärande, speciellt med tanke på konstant närmare samarbete med de övriga kommunerna på norra Åland.

Utformningen av vården för de mest utagerande demenssjuka patienterna som behöver vård på ESB-nivå kan utredas tillsammans med de övriga norråländska kommunerna.

Tänkbara alternativ vore;

- att Oasen öppnar en skild avdelning för detta ändamål
- ny vårdenhets tillsammans med andra kommuner
- samarbete med Saltvik som har en egen enhet för dementa patienter
- Folkhälsan demensboende

Tallgården tar hand om ett flertal patienter med demens av olika svårighetsgrad. I samband med den förestående ombyggnaden av Tallgården kan en del av huset anpassas något för dementa patienter. Ifrågavarande klientrum kan användas också för alla klienter så att lokalen används på ett optimalt sätt.

Kortfattat har de äldre i Sund hög livskvalitet och funktionsförmåga, samt sunda levnadsvanor och bra hälsa. De flesta har ett önskemål om att kunna bo kvar hemma så länge det är möjligt. Hemservicen i Sund riktas då mot detta önskemål.

I landskapet är det fortsättningsvis kommunerna som inom ramen för socialvården ansvarar för omsorg, sjukvård, uppehälle, och rehabiliterande verksamhet vid institutionerna. Med tanke på det ökande antalet äldre är det ytterst viktigt att primärvårdens resurser är tillräckliga för att klara av målsättningen för 90 procent av de äldre som bor kvar hemma eller på ESB nivån.

På grund av sparkraven bestämde ÅHS ledning att stänga Geriatriska kliniken avdelning 1a (demensavdelningen) 31.12.2016. Patienter med demenssjukdomar i behov av sjukhusvård kommer att beredas vårdplats på andra avdelningar. Omvårdnaden blir sämre vilket delvis kan kompenseras med att ÅHS ordnar utbildning inom demens. ÅHS ledningen vill se att ett team runt dessa patienter byggs upp så att de ska kunna få adekvat vård på plats (hemmet, effektiviserat serviceboende, institution) utan att i onödan skickas runt i sjukvården. För kommunen är det väldigt oklart vad detta team betyder och vilka som ingår i det. Att omvårdnaden blir sämre för klienterna ute i kommunerna kan inte vara berättigat på grund av ÅHS ekonomiskt svåra situation. Fortfarande bär ÅHS det medicinska ansvaret för klienternas mående, hälsa och välbefinnande ute i kommunerna.

Behov av periodvård har ökat under de senaste åren. Denna trend kommer att fortsätta med tanke på de klienter som vill bo kvar hemma men som tidvis kan behöva mera stöd i vardagen i form av periodvård. Palliativ vård är tillgänglig på Tallgården och utförs i nära samarbete med hemsjukvården. Enligt enkätsvaren vill 58 procent av de svarande ha palliativ vård på Tallgården.

Renovering av Tallgården, etapp 2 startas sommaren 2017. 10 stycken lägenheter totalrenoveras. Alla lägenheter blir handikappanpassade och utan kök. Rumsstorlek: 7st. 29m², 2 st. 28.5m² och en lägenhet 24m². Efter renoveringen har Tallgården alltså 22 handikappanpassade lägenheter och tre lägenheter med kök. Föreståndaren och en närvårdare deltar i renoveringsprocessen för att synliggöra synvinklar från vårdare och klienter. Målsättningen är så praktiska och ändamålsenliga utrymmen som möjligt utan att glömma bort den estetiska sidan.

6. MÅLSÄTTNING FÖR 2017-2019

Mål

1:

Kommuninvånarna bör få information om:

- Vilka tjänster äldre erbjuds
- När har äldre rätt till en tjänst och kriterierna för att bevilja tjänsten
- Hur en äldre person skall gå till väga för att få sitt servicebehov bedömt
- Vad tjänsterna kostar

En folder innehållande ovanstående information ska upprättas och publiceras på kommunens hemsida.

Mål 2:

Renovering/ombyggnad av Tallgården, etapp 3

10 stycken lägenheter totalrenoveras/ombyggs. Alla lägenheter blir handikappanpassade och utan kök. Efter renoveringen har Tallgården alltså 22 handikappanpassade lägenheter och tre lägenheter med kök. Under renoveringsarbetet/ombyggnationen skall vårdplatser på Oasen användas enligt behov. Hemservice ska under renoveringen/ombyggnationen prioriteras.

Mål 3:

Alla som är anställda inom äldreservicen har yrkesutbildning inom socialvården eller hälsovården. Personalen får kontinuerlig fortbildning.

Mål 4:

Behovet av flexibilitet i verksamheten tillgodoses genom att beakta vikariebehovet vid dimensionering.

Mål 5:

Personer som arbetar med vård och omsorg om äldre kan identifiera en försämrad näringsstatus och genomföra kostbehandling som en del av god vård för äldre. D-vitamintillskott säkerställs hos personer över 60 år. De äldres möjlighet till utevistelser tryggas. Nutritionpolicy för Sunds kommun skapas.

Mål 6:

Informationsmaterial tas fram om verksamheten och ska finnas tillhands för klienter och anhöriga.

Mål 7:

En egenkontrollplan ska skapas för Tallgården under våren 2017.

Mål 8:

Utreda möjligheten att anställa en fysioterapeut mellan kommuner på norra Åland. Då skulle man ha ännu bättre tillgång till kunskap om rehabiliterande åtgärder. I längden skulle detta eventuellt förlänga perioden de äldre kan bo kvar hemma.

Mål 9:

Hemservicen i Sunds kommun ska utvecklas och det ska ges större stöd och möjligheter att bo kvar hemma med hjälp av hemtjänst. Detta ska dock alltid utgå ifrån klientens egna önskemål.

Mål 10:

Anskaffande av RAI modul för screening av vårdbehov.

Mål 11:

Behovet av pentry iordningställs i anslutning till köket för att tillgodose hygienkraven.

MÅLSÄTTNING FÖR 2017-2027

Mål 1:

Fortsatt utveckling av dagcenter för de äldre i Sunds kommun. Idag har vi redan olika program nästan alla vardagar men man kan alltid erbjuda mera. Som nya aktiviteter man kan påbörja med filmkvällar på Tallgården, utöka samarbetet med det lokala biblioteket för att ge bättre möjligheter för de äldre att komma åt litteratur, musik och annat som biblioteket kan erbjuda.

Mål 2:

Utreda möjligheten att kunna erbjuda städning för kommunens äldre. I Sunds kommun har vi arbetskraft som kunde anställas via kommunen som lokalvårdare för äldre. Alltså hemstädning av kommunens anställda som åker hem till de äldre. På detta vis kan man behålla skatteinkomsterna inom kommunen och samtidigt skapa flera arbetstillfällen till exempel till dom som har börjat integrera sig i samhället i Sund. Idag är det enda alternativet för de äldre att anlita stora företag som oftast är icke-Åländska. Enligt enkätsvaren är behovet ute i kommunen för städservice stor.

KÄLLOR

Ålands landskapsregering. Kvalitetsrekommendationer för äldre. 2010.

Ålands landskapsregering. Plan för socialvården 2017-2021. 2017.

Arbetsgruppen för äldreomsorgen i Sund. Äldreomsorgen i Sund. 2006.

Ålands landskapsregering. Social- och miljöavdelningen. Socialvårdsbyrån. Riktlinjer för omsorg och vård vid demenssjukdom. 2012.